

DİL BİLİMLERİNİN YABANCI DİL ÖĞRETİMİNDEKİ YERİ VE ÖĞRETMEN ADAYLARINA YÖNELİK DİLBİLİM DERSLERİ*

THE ROLE OF LINGUISTICS IN FOREIGN LANGUAGE TEACHING AND THE TEACHING OF LINGUISTICS

İrem ONURSAL*

ÖZET: İletişimsel Yaklaşımın ilkeleri doğrultusunda gerçekleştirilen yabancı dil derslerinin başarıya ulaşmasındaki en büyük etkenlerden birisi, öğretmenin yeterli bilgi ve becerilerle donanmış olmasıdır. Bir yabancı dil öğretimi sürecinin, yalnızca öğretmenlerin edindikleri deneyimler ve yaptıkları gözlemlere dayanmaması ve bu sürecin, seçilen yöntem ya da yaklaşımın gerektirdiği sağlam kuramsal temellerle desteklenmesi gerekmektedir. Çeşitli bilim dallarının verilerinden yararlanılarak oluşturulan İletişimsel Yaklaşım'ın, "dil kullanımını" ile ilgili boyutu söz konusu olduğunda, gerekli kuramsal bilgilerin ancak genel dilbilgisi ve dil bilimleri gibi alanlar tarafından sağlanabileceğini görmekteyiz. Yaptığımız çalışma çerçevesinde, ülkemizde yabancı dil olarak Fransızca öğretmeni yetiştiren bölümlerin ve/ya da anabilim dallarının ders programlarında yer alan "Dilbilime Giriş" derslerinin, yeterli olmadığını gözlemledik. Ayrıca, bu derslerin içeriklerinin öğretmen adaylarının bilgi gereksinimlerini karşılayacak niteliklere sahip olmadıklarını da saptadık. Bu doğrultuda, İletişimsel Yaklaşım'ın kuramsal temellerinin ve uygulama biçimlerinin dil bilimleri ile bağlantısını araştırarak, bu yaklaşımı kullanacak olan yabancı dil öğretmeni adaylarına yönelik dilbilim dersleri için yeni kur tanımları ve ders planları oluşturduk.

Anahtar Sözcükler: Yabancı dil olarak Fransızca, genel dilbilim, dil bilimleri, iletişimsel yaklaşım.

ABSTRACT: The foreign language teacher is the main indicator of success of the courses which are conducted through the Communicative Approach; hence the issue of training the foreign language teachers should be highly emphasized. The language teaching process should not only be restricted with the teacher's own observations and experiences, but also be based on the scientific and theoretical information. As regards the linguistic aspects of the language, this theoretical basis can be supplied merely by linguistics and the sciences of language. In our point of view, the 'Introduction to Linguistics' courses carried out by the Departments of French Language Teaching, are insufficient. Moreover, it could be pointed out that the content of these courses do not meet the needs of the prospective French language teachers. Hence, under the guidelines of our research for these courses, we have created and proposed new course descriptions and lesson plans that will be beneficial for the language teachers.

Keywords: French language teaching, linguistics, sciences of language, communicative approach.

1. GİRİŞ

Yaklaşık 5000 yıllık bir geçmişi olduğu bilinen (Germain, 1993) ve bu süre içinde sürekli gelişen "yabancı dil öğretimi" alanında, günümüze kadar birçok yöntem ve yaklaşım oluşturuldu. Bu yöntem ve yaklaşımlar, kimi zaman önceki yöntemlere tepki olarak, kimi zaman ise bunların eksik kalan yönlerini tamamlamak amacıyla, kişilerin yabancı dil öğrenme amaçlarının çeşitlilik kazanması, bu alandaki deneyimlerin çoğalması, bilim ve teknolojiye yaşanan yeniliklere koşut olarak geliştirilmiştir. Bu gelişim, otuz yıldan uzun bir süredir Fransızcanın yabancı dil olarak öğretilmesinde yaygın biçimde kullanılan "İletişimsel Yaklaşım"ın (fr.: Approche Communicative) ortaya çıkmasını sağlamıştır.

Başlıca amacı yabancı dilde iletişim kurmayı öğretmek olan İletişimsel Yaklaşımın bakış açısına göre, yabancı dil öğretmenin öğretimi sürecindeki yeri ve "görev"leri, önceki yöntemlerden oldukça

* Bu makale Prof.Dr. Ayşe KIRAN yönetiminde hazırlanan ve Ocak 2005'te savunulan "Les apports de la linguistique à l'enseignement du FLE et l'enseignement de la linguistique" adlı Doktora tezi temel alınarak hazırlanmıştır.

** Dr., Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Fransız Dili Eğitimi Anabilim Dalı , e-posta: irem@hacettepe.edu.tr.

farklıdır. Bérard, “iletişimsel yaklaşımın başarıya ulaşabilmesinin temel koşulu öğretmene bağlıdır” (1991:62) diyerek, iletişimsel yaklaşımın yabancı dil öğreten kişiye yüklediği sorumluluğun boyutunu göstermektedir. Artık yabancı dil öğretmeni, Dilbilgisi-Çeviri Yönteminde (fr.: méthode grammaire-traduction) söz konusu olduğu gibi, “bilginin tek sahibi ve ileticisi”, ya da İşitsel-Dilsel Yöntemdeki (fr.: méthode audio-orale) gibi ses bantlarını dinletmek ve ezberletmekle görevli bir “teknisyen” değildir. Yabancı dil öğretmeni, öğrenenlerin (fr. apprenant) kendi öğrenme stratejilerini harekete geçirmelerini sağlamak amacıyla onları yönlendiren bir “orquestra şefi” olarak görülmekte olup, üstüne düşen bu çok yönlü görevi başarıyla yürütebilmesi için, oldukça çeşitli bilgi ve becerilerle donanmış olması gerekmektedir.

Yukarıda değindiğimiz “görevin” bir yönünü de, yabancı dil öğretmenin genel dilbilim (fr.: linguistique générale) ve dil bilimleri (fr.: sciences du langage) alanında bilgi sahibi olması oluşturmaktadır. Yabancı dil öğretimi alanıyla ilgili çalışmalarda Fransa gibi ülkelerde temel bir edinim olarak kabul edildiği için çok fazla ele alınmamasına ve sözü edilmemesine karşın, bu konunun, ülkemizde önemle üstünde durulması gerektiği kanısındayız; çünkü, çağdaş koşullar çerçevesinde, “diller” ve “dilsel kullanımlar” üstüne yapılacak her tür çalışmada olduğu gibi, yabancı dil öğretimi ile ilgili çalışmalarda da “dili inceleyen bilim dalından”, yani genel dilbilimden ve dil bilimlerinden yararlanılması kaçınılmaz olmuştur. Diğer yandan, aşağıda daha ayrıntılı biçimde göreceğimiz gibi, İletişimsel Yaklaşım, genel dilbilimin ve dil bilimlerinin birçok kavramından yararlanılarak oluşturulmuştur, bu da, öğretmenlerin en azından bu kavramları tanımaları gerektiğini göstermektedir.

2. YÖNTEM VE AMAÇ

Çalışmamızda, genel dilbilimin ve dil bilimlerinin Fransızcanın yabancı dil olarak öğretilmesine, özellikle de İletişimsel Yaklaşım’ın tasarlanması ve uygulanmasına nasıl katkıda bulunduğunu araştıracağız. Bunu gerçekleştirirken, İletişimsel Yaklaşım’ın kuramsal temellerinden ve uygulama biçimlerinin niteliklerinden yola çıkarak, bunların dil bilimlerinin hangi kavram ve ilkelerinden ne ölçüde yararlanılarak oluşturulduğunu saptayacağız. Saptamalarımızı yaptıktan sonra, halen Eğitim Fakültelerinin Fransız Dili Öğretimi Bölüm ya da Anabilim Dallarında 1998’den bu yana uygulanan ortak ders programında yer alan “Dilbilime Giriş” (I ve II) derslerinin kur tanımlarını eleştirel bir bakış açısıyla inceleyeceğiz. İncelemelerimiz ve konuyla ilgili kuramsal saptamalarımız doğrultusunda, bu birimlerde yetiştirilen yabancı dil olarak Fransızca öğretmeni adaylarına yönelik dilbilim derslerinin düzenlenmesi konusunda önerilerde bulunmaya çalışacağız.

3. BULGULAR

Çalışmamızın bu bölümünde, genel dilbilim, dil bilimleri ve yabancı dil öğretimi alanlarının kuramsal verileri konusundaki araştırmalarımız ve karşılaştırmalarımız sonucunda yaptığımız saptamaları, yani bu alanların kesişme noktalarını göstermeye çalışacağız ve özellikle, günümüzde Fransızcanın yabancı dil olarak öğretilmesinde yaygın olarak kullanılan İletişimsel Yaklaşım üstünde duracağız.

3.1. Genel Dilbilimin Yabancı Dil Öğretimi Alanına Katkıları

Porcher’nın (1995) de belirttiği gibi, bir dilin nasıl işlediğini bilmek, o dilin öğrenilebilmesi ve öğretilmesi için gereklidir. Dilbilimin temel amacı da, dilleri tanımlamak, işleyişlerini ve ortak yönlerini ortaya çıkartmak olduğuna göre, bu bilim dalının yabancı dil öğretiminde de oldukça önemli bir işlev üstlendiği söylenebilir. Yabancı dil öğretimi alanında “Uygulamalı Dilbilim”in (fr.: linguistique appliquée) doğuşu ile başlayan “bilimsel çağ”dan (fr.: ère scientifique) bu yana, öğretim içerikleri ve öğretilcek konuların sıralaması, bilimsel nitelikli dilsel tanımlamalar ve araştırmalar aracılığıyla sağlıklı bir biçimde yapılabilmektedir. Bu çalışmalar sonucunda “ne öğretilmeli?”, “hangi sırayla?”, “ne zaman?” gibi sorulara yanıt bulunabilmektedir.

Saussure tarafından oluşturulan ve Avrupa Yapısalcılığı'nın (fr.: structuralisme) temeli olan ilke ve kavramlardan bazıları, İletişimsel Yaklaşımdan önceki yöntemlere de ışık tutarak yabancı dil öğretimi alanının içkin bakış açısını oluşturmuştur. Bu kavramlardan biri de "dil dizgesi"dir. Bir dili, kendisini oluşturan tüm birimler ve düzeylerin birbirleriyle bağlantılı bir biçimde işlediği bir dizge olarak kabul etmek, "bilimsel çağ" öncesi bakış açısıyla tam bir kopukluk oluşturmuştur. "Sözcük" düzeyinden "tümce", bugün ise "sözce" düzeyine geçilmesini bu ilke sağlamıştır. Bağlamdan kopuk, tek başlarına ele alınan sözcüklerin değerinin olmadığı ve bunların dilin dizgesi içinde, diğer öğelerle arasındaki benzerlik / karşıtlık ilişkileriyle belirlenen değer ve işlevlerine göre ve bağlam içinde öğretilmesi gerektiği, dilbilimin verileriyle ortaya konmuştur. Diğer yandan, sözdizisel / sözdizimsel eksenlerin (fr.: axes syntagmatique / paradigmaticque) açıklanması ve Martinet'nin çift eklemlilik (fr.: double articulation) kuramı da alana büyük katkı sağlamıştır. Bunlar dilin işleyiş biçiminin anlaşılması açısından çok önemli birer göstergedirler. Her dilin ayrı bir yapısı olduğu ve ayrı bir dizge oluşturduğu olgusu, dilsel göstergenin nedensizlik (fr.: arbitraire) özelliğinin de göz önünde bulundurulmasıyla, yabancı dil öğretiminde benimsenen bakış açısının değişmesini sağlamıştır.

Dilbilimcilerin, sözlü biçimin dilin en eksiksiz biçimi olduğu yönünde görüş birliğine varmaları, öğretimde sözlü dile öncelik verilmesini sağlamıştır. Bu bakış açısı geliştirilerek, ders malzemesi olarak da gerçek iletişim durumlarında konuşan öznelere ürettiklerine daha yakın, hatta olduğu gibi gerçek yaşamdan alınan sözlü iletişim örneklerinin kullanılması sağlanmıştır.

3.2. Yabancı Dil Öğretiminde "Bilimsel Çağ"ın Başlangıcı

Yabancı dil öğretimi alanında dilbilimden somut bir biçimde yararlanılması, "uygulamalı dilbilimin" doğuşuna, yani 1940'lı yıllara kadar uzanmaktadır. Bu yıllarda oluşan yeni bakış açılarının gerekleri doğrultusunda, o güne kadar birbirlerini yadsımış olan "dilbilimciler ile yabancı dil öğretmenleri arasında bir işbirliği oluşmuştur (...). Bu işbirliğinden de uygulamalı dilbilim doğmuştur" (Galliabetsou-Coraca, 1995: 73). Uygulamalı dilbilim, yabancı dil öğretimine yönelik öğretim yöntemlerinin gerek kuramsal düzeyde, gerekse sınıf içi etkinliklerin ve alıştırmaların oluşturulup uygulanması aşamasında, dilbilim akımlarının temel alınması ve bu akımların ilkelerinin doğrudan uygulanmasına dayanmaktadır. O dönemde yabancı dil öğretimi alanının belli dilbilim akımlarının tekelinde bulunduğunu da söyleyebiliriz. Bu ilke doğrultusunda oluşturulan ve yabancı dil öğretimi alanında "bilimsel çağ" olarak nitelendirilen döneme damgasını vuran iki yöntemden ilki, "İşitsel Dilsel Yöntem" (fr.: méthode audio-orale), Bloomfield ve Harris tarafından kurulan Amerikan Yapısalcılığı ya da Dağılımsalcılığı (fr.: distributionnalisme); ikincisi, "İşitsel Görsel Yöntem" ise, Saussure'ün izinden giden Fransız Yapısalcılığı'nı temel almıştır.

1970'li yıllara doğru, "bilimsel çağ"da oluşturulan yöntemlerle elde edilen sonuçların başarısızlığının değerlendirilmesiyle birlikte, çeşitli bilim dallarında yaşanan gelişmeler de göz önünde bulundurularak, yabancı dil öğretim yöntemlerini, yalnızca belli bir dilbilim akımının ilkelerini olduğu gibi alarak oluşturmanın yanlış ve eksik bir bakış açısı olduğu sonucuna varıldı. Amaçları ve yöntemleri birbirinden farklı olduğu için bu iki alanı tamamen örtüştürmenin yanlış olduğu görüşü benimsendi. "Dilbilimcilerin araştırdıkları bazı konular pedagogları ilgilendirmediği gibi, dil öğretimi alanının bazı yönleri de dilbilimle bağlantılı olmadığı" (Roulet, 1972: 90) görüşünden yola çıkılarak yeni bir bakış açısı benimsendi ve uygulamalı dilbilim dönemi kapandı. Bu aşamadan sonra, günümüze kadar süregelen ve "Dil Öğretimi" (fr.: didactique des langues) olarak adlandırılan dönem başlamış oldu. Benimsenen yeni ilkeler doğrultusunda, yabancı dil öğretimi alanında önemli bir dönüm noktası olan "İletişimsel Yaklaşım" oluşturuldu. Bu yaklaşımı, kendisinden önceki yöntemlerden ayıran en önemli özellik, kuramsal temellerinin tek bir bilimsel alanın verileriyle sınırlı kalmak yerine, yabancı dil öğretiminde etkisi olabilecek çeşitli alanların (öğrenim psikolojisi, toplumbilim, vb.) ilgili verilerinden yararlanarak oluşturulmasına dayanmasıdır. "Bu çeşitlilik, bir bakıma, dilbilimin büyük bir akımın etkisinde bulunmadığı ve toplumdilbilim, ruhdilbilim, iletişim

budunbilimi, söylem çözümlemesi, edimbilim gibi alanların geliştirildiği” (Bérard, 1991:17) bir dönemin başlamış olmasıyla da yakından ilintiliydi. Artık dilbilim, yabancı dil öğretimi alanının tek bilimsel temeli değil, bu alana katkısı olan birçok bilim dalından biridir. Ancak, bu durum dilbilimin öneminin azaldığı anlamına gelmemektedir, çünkü Roulet’nin de belirttiği gibi, yabancı dil öğretiminin, “çağdaş dilbilim tarafından kendisine sağlanan katkılardan vazgeçmesi olası değildir. Bu katkı yadsınarak yapılacak her yeni denemenin başarısızlıkla sonuçlanacağı kuşku götürmez bir gerçektir” (1972: 88). Kaynağını genel dilbilimden alan neredeyse tüm dalların, yani dil bilimlerinin (sesbilim, anlambilim, sözcelem kuramları, edimbilim, söylem çözümlemesi...) Fransızcanın günümüz gereksinimlerini karşılayacak bir biçimde, İletişimsel Yaklaşımın amacına uygun ve çağdaş bir bakış açısıyla öğretilmesi / öğrenilmesine büyük katkıları vardır. Bu bilgilerin, yabancı dil öğretmeninin İletişimsel Yaklaşımın temelinde yatan birçok ilkeyi bilinçli olarak kavrayabilmesine ve derslerde kullanacağı stratejileri doğru bir biçimde seçebilmesine büyük ölçüde yardımcı olacağı kanısındayız. Bu nedenle de, bir yabancı dil olarak Fransızca öğretmeninin, sahip olması gereken birçok özelliğin yanı sıra, dilbilimi ve bu bilim dalından hareketle oluşturulan diğer alanları bilmesinde büyük yarar olacağına inanıyoruz. Diğer yandan dilbilimin, yabancı dil öğrenenlerin dilsel gereksinimlerinin saptanması, öğretim içeriklerinin oluşturulması, ders kitaplarının hazırlanması gibi hem teorik düzeylerde, hem de sınıf içi uygulama, alıştırma ve çalışmaların hazırlanmasında önemli bir rolü vardır. Bu nedenle de, dilbilimin, bir yabancı dil öğreneninin edinmesi gereken dört temel becerinin (duyduğunu anlama, konuşma, okuduğunu anlama ve yazma) öğretilmesi sürecine büyük katkıları olduğunu söyleyebiliriz.

3.3. Dil Bilimlerinin İletişimsel Yaklaşımındaki Yeri

İletişimsel Yaklaşımı kendisinden önceki yöntemlerden ayıran üç temel özellik bulunmaktadır. Birincisi, yaklaşım / yöntem kavramlarında yatan farklılıktır. “Yöntem”lerde, derste izlenecek yollar, yaptırılacak alıştırmalar, kullanılacak malzemeler kesin olarak belirlenmiş olup, bunların dışına çıkılmaması gerekmektedir. Buradaki öğretim sürecini, parçaların her birinin belli bir yere, belli bir sırayla yerleştirilmesini gerektiren bir “yap-boz”un gerçekleştirilmesine benzetebiliriz. “Yaklaşım” söz konusu olduğunda ise, satrançta olduğu gibi bir esneklik ve seçim özgürlüğü vardır. Burada öğretmenin, kullanılabilir değişik stratejiler ve yapılabilecek çeşitli hamleler arasından, öğrencilerin bilgi düzeyine ve işlenen konuya en uygun olanları seçmesi gerekmektedir. Bu nedenle de, stratejilerin ne olduğunu, bunlarla dilin hangi yönünün öğretilmesinin hedeflendiğini iyi bilmesi gerekmektedir.

İletişimsel Yaklaşımın ikinci özelliği, yukarıda da belirttiğimiz gibi, oluşturulmasına katkısı olan bilimsel temellerin çoğalması ve çeşitlilik kazanmasıdır. Bu çeşitliliğin nedeni de, sözünü etmek istediğimiz üçüncü noktayı oluşturmaktadır: oluşmasında birçok etkenin (ruhbilimsel, toplumsal, ekinel...) rol oynadığı çok boyutlu bir yapı sergileyen “iletişim” olgusu artık tek yönlü ve “ideal” biçimiyle değil, tüm yönleriyle ele alınıp değerlendirilmektedir. Bu nedenle de, hedefi yabancı dilde iletişim kurabilmeyi öğretmek olan İletişimsel Yaklaşım’ın temelinde, Hymes’in (1972) yaptığı “iletişim edinci” tanımı yatmaktadır. Hymes, karşılıklı anlaşabilmenin, toplumların ortaklaşa sahip olduğu dilsel ve toplumdilbilimsel özelliklere bağlı olduğunu belirtmektedir. Ayrıca, aynı dilbilgisi kurallarına sahip, ancak söyleşim kuralları birbirinden farklı yapıda olan öznelerin iletişim kuramayabileceklerini söyleyerek, toplumdilbilimsel kuralların iletişimdeki önemini dile getirmektedir. Bu görüşten de yola çıkarak, birçok dilbilimci, iletişim sürecini tanımlamak üzere değişik kuramlar oluşturmuştur. Bunlardan bir tanesi de Moirand’ın yaptığı tanımdır. Bérard’ın (1991) belirttiği gibi, Moirand’a göre, iletişim edimini oluşturan dört temel boyut vardır: iletişimsel boyut, söylemsel boyut, göndergesel boyut, toplumsal-ekinsel boyut. Bunlardan özellikle ilk ikisinin yabancı dil öğrenenlere kazandırılabilmesi, dilbilimin değişik alanlarının çeşitli kuram ve ilkelerinin göz önüne alınmasını gerektirmektedir. Anadilini kullanan öznelerde, sözü edilen bu boyutlar zamanla kendiliğinden ve toplumla olan etkileşimleri aracılığıyla oluşup

içselleştirilirken, yabancı dilde iletişim kurmak isteyen bir kişinin belli bir öğrenim sürecinden geçmesi gerekmektedir. İletişimsel Yaklaşımın da temel amacı, bu denli karmaşık bir olgu olan iletişim olgusunu en etkin biçimde ve tüm yönleriyle öğrenenlere aktarmaktır.

Yabancı dil öğretiminde iletişim sürecinin kendisini oluşturan öğelerle birlikte ele alınması, “tümce / sözce” ayrımının göz önünde bulundurulması ve sözcelem kuramlarından yararlanılmasının da sonucu olmuştur. Bu doğrultuda, yabancı dil öğrenenlerin hangi iletişim durumunda hangi sözcenin kullanmasının daha uygun olacağını bilme, ve üretilebilecekleri değişik sözcelerın taşıdıkları anlam ve değerlerini ayırt edebilme yetilerinin geliştirilmesine öncelik tanınmıştır. Böylece, anlam biçimden, yani sözdiziminden önce gelmektedir. “Öncelik iletiye ve iletilmek istenen içeriğe verilmektedir, böylece dilsel biçim (sözcük düzeyi, sözdizimsel yapı, dilbilgisel öğeler) artık ikinci planda yer almaktadır” (Germain ve Séguin, 1998: 115). Gerçek yaşamda belli bir iletişim durumunda, sözcelerimizi dilbilgisi ya da sözdizim kurallarından hareketle değil, iletmek istediğimiz anlama göre ürettiğimiz gibi, yabancı dilde iletişim kurmayı öğretirken / öğrenirken de aynı yolu izlemek doğru olacaktır. “Anlambilim alanında yapılan araştırmalar ve bu bilim dalının katkılarının anlama öncelik vermeye yönelik olan İletişimsel Yaklaşım’ın oluşturulmasına önemli etkileri bulunmaktadır” (Bérard, 1991: 30). Buna bağlı olarak, İletişimsel Yaklaşımında dilbilgisinin öğretilmesi için benimsenen bakış açısı “anlam dilbilgisi” (fr.: grammaire de sens) olarak nitelendirilmiştir. “Öğretim sürecinde dilbilgisinin bu biçimde ele alınması, yabancı dil öğrenenini, belli bir anlam iletmek amacıyla olan, bunu iletebilmek için elinde bulunan yapısal araçların hangilerini kullanabileceğini ve bu yapıların birbirlerinden anlamca ne gibi farklılıklar gösterdiklerini sorgulayan bir konuşan özneye dönüştürülmesini de sağlamaktadır” (Charaudeau, 2001: 29), böylece öğrenenin tüm sözcelem öğelerini kolaylıkla kullanabilecek niteliğe ulaşması beklenmektedir.

Austin (1970) tarafından oluşturulan ve sonrasında çeşitli dilbilimcilerin çalışmalarıyla genişletilen edimbilimsel bakış açısına göre, türü ne olursa olsun üretilen her sözce bir eylem, yani bir “dil edimi” (fr.: acte de parole) gerçekleştirilmesini sağlar. Fossion ve Laurent’ın (1981) da belirttikleri gibi, gerçekleşen bu eylem bir saptama ya da bir gözlemi aktarmak yoluyla iletinin alıcısının yeni bir bilgi sahibi olmasını sağlama, hatta, yalnızca bir iletişimi başlatma ya da bunu sürdürme eylemi bile olabilir. Burada söz konusu olan olgu, iletişim sürecinde oldukça önemli bir rol oynamaktadır. Bu nedenle de İletişimsel Yaklaşımında edimbilim kuramlarından büyük ölçüde yararlanılmış ve öğretim içerikleri ile ders kitaplarında işlenecek konuların belirlenmesi, bu kuramlar doğrultusunda düzenlenmiştir. Örneğin, *Studio 100* (Lavenne ve diğer., 2001) adlı ders kitabının birinci düzeyinde ele alınan dil edimlerinden bazıları, “birinden bilgi istemek / birine bilgi vermek”, “birine saati sormak / söylemek”, “birine yol sormak”, “bir öneride bulunmak”, “bir öneriyi kabul etmek / reddetmek”tir. Dersler, dil edimlerinin hangi iletişim durumlarında hangi dilsel yapılar aracılığıyla gerçekleştirilebileceğini öğretmeye yönelik olarak tasarlanmıştır. Burada görüldüğü gibi, edimbilimin katkıları, ders kitapları aracılığıyla, somut bir biçimde karşımıza çıkmaktadır.

Ayrıca, İletişimsel Yaklaşımına uygun olarak hazırlanan öğretim kitaplarının her bölümü bir ya da birkaç söyleşim (fr.: dialogue) örneği içerir, hatta dersler genellikle bunlarla başlar. Bu söyleşim örnekleri, belli dil edimlerinin, belli iletişim durumlarında, belli kişilerin, belli amaçlarla, belli bir dil edimini gerçekleştirdikleri bir örnek niteliğinde olmaktadır. Bunlar, sözcelem kuramları doğrultusunda incelenebilen, sözcelem durumunu oluşturan öğelerin (konuşan özne, alıcı, zaman, uzam) tanımlanmasını ve yorumlanmasını gerektirir. Diğer yandan, sözcelem ve edimbilim dışında, Goffman, Kerbrat-Orecchioni, Traverso gibi dilbilimcilerin, söyleşimleri incelemek üzere geliştirdikleri kuramların da (“söyleşim çözümlemesi” (fr.: analyse conversationnelle), “sözlü iletişim çözümlemesi” (fr.: analyse du discours en interaction)) alana önemli katkılar sağladığı ve sağlayacağı kanısındayız.

İletişimsel Yaklaşımın uygulama düzeyine baktığımızda, sınıf içi çalışmalarda büyük bir çeşitlilik görülmektedir. Bu uygulamalar, öğretilen / öğrenilen yabancı dilin gerçek iletişim durumlarına uygun

biçimde kullanılabilmesi, yani öğrenenin bir “iletişim edinci” oluşturulabilmesi için gereken dört temel becerinin geliştirilmesine yönelik alıştırmalardır; birçoğu da dil bilimlerinin çeşitli kuram ve kavramlarından yararlanılarak oluşturulmuştur. Bunlardan en önemlileri arasında, sözcelem ve edimbilim kuramlarının katkılarını sayabiliriz çünkü, yukarıda da belirttiğimiz gibi, bu iki alan iletişim olgusunun tanımlanmasında önemli rol oynar. Bu nedenle de İletişimsel Yaklaşımda, dört temel beceriyi geliştirmeye yönelik alıştırmaların hazırlanması ve uygulanması sırasında her zaman göz önünde bulundurulması beklenir. Bu bakış açısına uygun olarak, İletişimsel Yaklaşım’ın en önemli ilkelerinden birisi de, ders malzemesi olarak kullanılacak ya da ders kitaplarında yer alan metinlerin özgün malzemeler (fr.: document authentique) olmasına, ya da en azından gerçek üretimlere çok yakın ürünler olmasına dikkat edilmesidir. Buradaki amaç, yine yabancı dil öğrenenlerin söz konusu dili anadil olarak kullanan toplumlarda üretildiği biçimiyle gözlemleyerek algılayabilmesidir.

İletişimsel Yaklaşımın ilkeleri doğrultusunda, okuma eylemi belli bir iletişim sürecine bağlı bir edim olarak kabul edilmektedir. Cornaire’in (1999) de belirttiği gibi, okur bu süreç içinde, metnin iletilerini kendi iletişim amaçlarından yola çıkarak, kendisi oluşturmaktadır. Bu nedenle, okuduğunu anlama becerisine yönelik sınıf içi uygulamalar ve alıştırmalar gerçekleştirilirken de metinler belirtilen ilkeler doğrultusunda ele alınmaktadır. “Örneğin, bir reklam metni, yalnızca bir metin olarak, dilsel göstergelerin birbirini tutarlı biçimde izlemesiyle oluşan bir bütün olarak ya da bir satış stratejisi ögesi olarak değil, belli bir söylem türüne ait bir söylemsel eylem olarak incelenmektedir” (Maingueneau, 2002: 2). Bu da, söylem çözümlemesi (fr.: analyse du discours) kuramlarından yola çıkılmasını gerekli kılmaktadır. İletişimsel yaklaşımda, bu alanın verileri aracılığıyla oluşturulmuş “okuma tabloları” (Moirand, 1979) gibi birçok araç ve alıştırma türü kullanılabilir.

Diğer yandan, bir metnin, tümcelerinin birbirini gelişi güzel izlemesiyle oluşmadığını ve bir dilsel üretimin metin sayılabilmesi için uyulması gereken kurallar ve kullanılması gereken öğeleri inceleyen “metin dilbilgisi” (fr.: grammaire de texte) gibi alanların verileri, yazma becerisini geliştirmeye yönelik uygulamalara ışık tutmaktadır. Belli iletişim durumlarında, belli amaçlara yönelik sözceler üretebilmesi beklenen öğrenenlerin, yazılı iletişim ürünleri oluşturabilmeleri için, sözcelem öğelerini doğru olarak kullanabilmesi, bunların arasından, içinde buldukları duruma ve üretecekleri söylem türüne en uygun olanlarını seçebilmesi de beklenmektedir. Yazma becerilerini geliştirmek için, “öğretim sürecinin başından itibaren, öğrencilerin çeşitli metin türleri aracılığıyla günlük yaşamda gerçekleştirilecek belli dil edimlerini yerine getirmeye yönelik metinler yazmaları istenmektedir” (Cuq ve Gruca, 2003: 181). Örneğin, *Campus I* (Girardet ve Pécheur, 2002: 153)’de yer alan bir alıştırma, öğrenenlere, kendi belirleyecekleri bir amaçla Camargue bölgesinde bulunan bir doğal parkı gezmek istedikleri varsayılarak, parkın müdüründen izin istemek için bir mektup yazdırmaya yöneliktir. Buna benzer nedenlerle, çeşitli yerlere izin mektubu yazılması, öğrenenlerin ileride karşılaşmaları olası, gerçek bir iletişim durumu oluşturmaktadır.

Duyduğunu anlama becerisi “iletilerin hem işitsel biçiminin ve bürünsel [fr.: prosodique] özelliklerinin ayırt edilebilmesi, hem de sözlü göstergelerin bölünmelerinin algılanabilmesi ve bunların oluşturdukları anlamsal birimlerin tanınabilmesiyle” (Cuq ve Gruca 2003: 154,155) olanaklıdır. Bu beceriye yönelik alıştırmalar büyük ölçüde, sesbilgisi ve sesbilim gibi alanların katkılarıyla oluşturulmuştur. İletişimsel yaklaşımda, konuşma becerisini geliştirmek için kullanılan alıştırmaların başında drama etkinlikleri gelmektedir. Bu tür alıştırmalar, Caré ve Debyser’in (1978) de belirttiği gibi, önceki yöntemlerde kullanılan biçimsel alıştırmalar (fr.: exercice structural) ya da söyleşimlerin tekrarlanması ve açıklanmasına yönelik alıştırmalardan farklı olarak, öğrenenin “dil edimleri” ve dilin “söylemsel işlevlerini” sahneye koymasına olanak tanımak amacıyla özellikle uyarlanmış öğretim teknikleri arasında yer almaktadırlar. Bu nedenle de temellerinde, yine edimbilim, sözcelem ve söylem çözümlemesi gibi alanların verileri yatmaktadır.

4. YORUMLAR

Yaptığımız saptamalar, yabancı dil öğretiminin genel dilbilim ve dil bilimleri alanlarından her aşamada yararlandığını göstermektedir. Söz konusu alanlar arasında bu kadar yakın bir ilişkinin olduğunu göz önünde bulundurduğumuz zaman, Fransızca öğretmeni yetiştiren Bölüm ve / ya da Anabilim Dallarında uygulanan ders programındaki “Dilbilime Giriş” (2 yarıyıl, haftada 3 saat), derslerinin öğretmenlerin bilgi gereksinimlerini karşılayabilecek biçimde düzenlenmediğini ve yeterli olmadığını söyleyebilmekteyiz. Bu dersler, çok geniş bir alan oluşturan dil bilimleri konusunda yalnızca yüzeysel bir bilgi verilmesine yetecek durumdadırlar. Yabancı dil öğretecek kişilerin genel dilbilim ve dil bilimlerinin birçok dalı konusunda bilgi sahibi olmalarında büyük yarar olduğu düşüncesinden yola çıkarak, bu alanların, ilgili ilke ve kavramlarının derslerde ele alınması gerektiği kanısına vardık. Bunun gerçekleştirilebilmesi için de, ders programında yapılabilecek bazı değişiklikler ve dilbilim öğretimine yönelik derslerin içerikleri konusunda, aşağıdaki gibi bazı öneriler sunmak istedik.

4.1. “Dilbilime Giriş I” Dersinin Eleştirisi

“Dilbilime giriş I” dersinin kur tanımına baktığımızda (*Dinamik bir sistem olarak dil konusunda bilinçlendirme; dilin bileşenlerini anlama; dilbilimsel çözümlenmede temel kavramlar; dilbilim ile dil öğretimi ve edebiyat çalışmaları arasındaki ilişkiyi anlama*), bu dersin genel olarak dilbilimin temel ilke ve kavramlarının, dilbilim-yabancı dil öğretimi ile dilbilim-yazınsal metin incelemesi arasındaki ilişkilerin ele alınmasına yönelik olduğunu görmekteyiz. Dilbilim alanına bir giriş yapmak için, genel dilbilimin temel kavramlarının öğretiminden başlamanın uygun olduğu kanısındayız. Temel kavramlar öğrenilmeden, kuramların öğretilmesi / öğrenilmesi güç olacaktır. Tanımda yer alan diğer konular olan dilbilim-yabancı dil öğretimi ile dilbilim-yazınsal metin incelemesi ilişkilerinin işlenmesine gelince, bu konuların ele alınması, öğretmen adaylarının yetiştirilmesi için çok yararlı olmasına rağmen, neredeyse tüm bir yarıyılı bunlara ayırmak, birçok başka konunun öğretilmemesi anlamına gelmektedir. Oysa, programda yer alan Fransızcanın öğretimiyle ve yazınsal okuma ve inceleme ile ilgili çok sayıda ders bulunmaktadır ve bu ilişkinin o derslerde de ele alınma olanağı vardır.

4.2. “Dilbilime Giriş II” Dersinin Eleştirisi

“Dilbilime Giriş II” dersinin kur tanımına (*Dil edinimi işlemlerini anlama; dil edinimi kuramları ile dil öğretimi yöntemleri arasındaki ilişkiyi ve dilin toplumsal işlevini anlama*) göre ise, bu dersin daha çok dil edinimi ve dilin toplumsal işlevi konularının işlenmesine dayalı olduğu görülmektedir. Dersin içeriğinin öğretmen adaylarının gereksinimlerini karşılamayacağı ve büyük ölçüde değiştirilmesi gerektiği kanısındayız. Öncelikle, programın ikinci yılının ilk yarıyılında bir “Dil Edinimi” dersinin bulunmaktadır. Bu nedenle de, bir başka dersin neredeyse tamamını bu konuya ayırmanın gerekli olmadığı görüşündeyiz. “Dilbilime Giriş II” dersinin diğer konusu olan “dil toplumsal işlevinin incelenmesi” ise, bize göre, bir yabancı dil öğretmenin kesinlikle bilmesi ve üstünde düşünmesi gereken bir konudur. Ancak bu konunun, kur tanımının gerektirdiği biçimde, bir yarıyılın büyük kısmında, bağlamdan soyutlanmış ve başlı başına bir konu olarak değil de dilin diğer özellikleri ve işlevleriyle ilişkili olarak ele alınmasının daha yararlı olacağını düşünmekteyiz. Zaten kısıtlı bir zaman ayrılmış olan ve kanımızca yeterli sayıda olmayan dilbilim derslerinden birini yalnızca bu iki konuya ayırmanın, bir yabancı dil öğretmenin dilbilim ve dil bilimleri konusunda gereksinim duyduğu ve duyacağı diğer konuların öğretilmesini engellemektedir.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Yukarıda yaptığımız saptamalar doğrultusunda, “Dilbilime Giriş” derslerinin Fransızca öğretmeni adaylarına en yararlı olabilecek biçimde işlenebilmesi için, kur tanımlarının değiştirilmesini öneriyoruz. “Dilbilime Giriş I” dersinin içeriği için önerimiz aşağıdaki gibidir. Bu içerikten yola çıkarak hazırladığımız yarıyıllık ders planı ise Tablo 1’de sunulmuştur:

Tablo 1. “Dilbilime Giriş I” dersi için yarıyılık (12 haftalık) plan önerisi

ders	Dilbilime Giriş I
1. hafta	-Dilbilimin dille ilgili diğer çalışma alanlarıyla karşılaştırılması.
2. hafta	-Eşsüremlili ve artsüremlili bakış açılarının karşılaştırılması. -Eşsüremlili dilbilimin tanımlanması.
3. hafta	-Dil yetisi / dil / söz ayrımının yapılması. -Dil dizgesinin tanımlanması.
4. hafta	-Dilsel göstergenin tanımlanması. -Gösteren / gösterilen / gönderen arasındaki ilişkilerin tanımlanması.
5. hafta	-Dilsel göstergenin özellikleri (nedensizlik, çizgisellik, değişmezlik / değişebilirlik)
6. hafta	-Dizisel / dizgisel ilişkilerin incelenmesi
7. hafta	-Edim /Edinçkavramlarının incelenmesi -Dillerin evrensellerinin tanımlanması
8. hafta	-Çift eklemlilik olgusu ve dilsel birimlerin incelenmesi
9. hafta	-Fransızcanın sesbilim ve sesbilgisi -Sesbilgisel (fonetik) alfabe
10. hafta	-Sesbirimbilim ve bürünbilimin tanımlanması
11. hafta	-Sözcük anlambilimi alanının tanımlanması -Anlam / anlamlama / değer kavramlarının karşılaştırılması -Anlambirimbilim çözümlemesinin örneklerle açıklanması
12. hafta	-Metin anlambilimine giriş -Metin dilbilgisinin temel kavramlarının tanımlanması

“Eşsüremlili dilbilimin, dille ilgili diğer çalışma alanlarıyla karşılaştırılarak tanımlanması; “Dil yetisi” kavramı ve dillerin işleyişiyle bağlantılı temel terim, ilke ve kavramların incelenmesi; Sesbilim ve sesbilgisi alanlarının karşılaştırmalı olarak ve Fransızca örnekler aracılığıyla tanımlanması; Anlambilim kuram ve verileri aracılığıyla “anlam” olgusunun incelenmesi”.

Bir dilbilim dersine, bu bilim dalını, dille ilgili diğer çalışma alanlarından ayıran özellikleri öğretmek başlamanın, öğretmen adaylarının bu dalın amaç, araç ve yöntemlerini anlayabilmeleri açısından önemli olduğu kanısındayız. “Artsüremlili” ve “eşsüremlili” bakış açılarının ayırt edilmesi de genel dilbilimin konusunun ve sınırlarının ne olduğunu göstermeye yarayacaktır. Diğer yandan, bir yabancı dil öğretmeni adayının, dilin tanımını bilmesi ve “dilin işlevleri nelerdir?”, “dil nasıl işler?”, “dili oluşturan öğeler nelerdir?”, “bir dili konuşurken ne tür işlemler yaparız?” gibi soruların yanıtlarını bilmesi ve böylelikle, bir “dil bilinci”ne sahip olması gerekmektedir. Bütün bunlar da genel dilbilimin konularıdır ve “dil / dil yetisi/ söz”, “dil dizgesi”, “dilsel gösterge”, “dizisel / dizimsel eksen”, “çift eklemlilik”, “sesbirim”, “sözcükbirim” gibi temel kavramların tanımlanmasını gerektirmektedir.

“Edinç”, “edim” ve “dilin evrenselleri” gibi kavramlar, diller arasındaki ortak noktaların anlaşılabilmesi ve konuşan öznelerin adilleri dışında başka diller öğrenebilmelerinin nasıl olanaklı olabildiğinin gösterilmesi açısından önemlidir.

Yukarıda saydığımız bu temel kavram ve ilkelerin ardından, dilin çeşitli inceleme düzeylerinden ve bu düzeylerde dilin işlenmesini sağlayan birimlerinden kısaca söz edilmeli, temel kavramlar tanıtılmalıdır. “Sesbilgisi” ve “sesbilim” konularını ele alırken, bu iki çalışma alanını birbirinden ayıran özellikler, “ses / sesbirim / yazıbirim” ayrımları gösterilmeli, ayrıca sesbilgisel alfabe ve Fransızcanın sesbirimleri tanıtılmalıdır. Bürünbilime ayrılan derste ise, sözlü iletişimlerde önemli rol oynayan tonlama ve vurgu gibi

olgulardan söz edilmelidir. Daha sonra, “anlam” olgusunun İletişimsel Yaklaşımında büyük bir önem taşıdığı göz önünde bulundurarak, “anlam”ın tanımlanabilmesi amacıyla anlambilimin temel kavramlarının ve “anlambirimsel çözümleme” gibi işlemlerin öğretilmesi gerekmektedir. Metin düzeyinde anlamın oluşmasını ise, metin dilbilgisinin kuram ve ilkelerinden yola çıkarak ele almakta yarar olacaktır.

“Dilbilime Giriş II” dersi için önerdiğimiz kur tanımını ise aşağıdaki gibidir ve buna uygun yarıyılık ders planı Tablo 2’de sunulmuştur:

“Dilin toplumsal işlevinin tartışılması; Sözcelem ve edimbilim alanlarının verileri aracılığıyla iletişim olgusunun incelenmesi; Söylem çözümlemesi alanının temel kavramlarının tanımlanması; Dilbilimleri ve yabancı dil öğretimi alanları arasındaki ilişkilerin tartışılması”.

Tablo 2. “Dilbilime Giriş II” dersi için yarıyılık (12 haftalık) plan önerisi

ders	Dilbilime Giriş II
1. hafta	-Dilin toplumsal işlevinin incelenmesi. -Toplumdilbilimin tanımlanması.
2. hafta	-Dil düzeylerinin incelenmesi.
3. hafta	-İletişim olgusunun incelenmesi. -İletişim şemalarının tartışılması.
4. hafta	-Jakobson’dan yola çıkılarak, dilin işlevlerinin tartışılması.
5. hafta	-İletişim durumu olgusunun incelenmesi. -Sözcelem öğelerinin incelenmesi.
6. hafta	-Sözcelem alanının tanımlanması. -Sözce / tümce ayrımının yapılması.
7. hafta	-Söylem / anlatı ayrımının yapılması.
8. hafta	-Söylem Çözümlemesi alanının temel kavram ve ilkelerinin tanımlanması.
9. hafta	-Edimbilim alanının tanımlanması. -Edimbilimsel bakış açısına göre sözce türlerinin incelenmesi.
10. hafta	-Dil edimlerinin incelenmesi.
11. hafta	-Temel söyleşim kurallarının tanımlanması.
12. hafta	-Dil bilimleri / yabancı dil öğretimi ilişkilerine genel bir bakış.

İkinci yarıyıla başlarken, halen geçerli olan kur tanımında da bulunan “dilin toplumsal işlevi” konusunun işlenmesinin uygun olacağı kanısındayız. Dilin toplumsal işlevi ve toplumdilbilimin kısaca tanıtılması, öğretmen adaylarının somut dilsel ürünler ve dilin değişik bağlamlarda kullanılması sırasında önemli rol oynayan toplumsal etkenler konusunda düşünmesini sağlayarak, daha sonra işlenecek konulara da temel hazırlayacaktır. “İletişim” olgusuna gelince, bu olguyu oluşturan çeşitli etkenlere birden çok ders ayırmayı uygun gördük. Yukarıda da sözünü ettiğimiz gibi, öğretmen adaylarının Fransızca’yı öğretirken uygulamaları gereken İletişimsel Yaklaşım’ın ortaya çıkış nedenini “iletişim” oluşturmaktadır. Bu nedenle de, öğretmen adaylarının iletişim olgusunu tüm yönleriyle tanımaları büyük önem taşımaktadır. Bu konunun işlenmesine, Jakobson’un temel iletişim şemasından başlayıp, iletişimi oluşturan tüm etkenlerin tanıtılarak, daha gerçekçi yeni şemaların gösterilmesine geçilebilir. Bunun yanı sıra, dilin işlevleri ele alınmalıdır. İletişimsel Yaklaşımında önemli bir yeri olan “söyleşim”lerin üstünde durmak ve “sözlü iletişim çözümlemesi”, “söyleşim çözümlemesi” gibi çalışma alanlarının aracılığıyla, söyleşimlerin yapıları ve değişkenleri üstünde durulmalıdır. Bu konu daha sonra işlenecek sözcelem ve edimbilim konularıyla desteklenmelidir.

Sözcelem alanına gelince, öncelikle “sözcelem durumu” ve “sözcelem göstergeleri” gibi kavramlardan başlanıp, tümevarım yöntemi kullanılarak, soyut olması nedeniyle kavranması zor olabilen sözcelem sürecinin daha iyi anlaşılabilmesi sağlanabilir. “Sözce / tümce” ve “söylem / anlatı” ayrımları yapılarak verilen bilgiler desteklenmelidir. Daha sonra, söylem çözümlemesi alanı da genel olarak tanıtılmalı ve temel kavramlarına yer verilmelidir. Bu alanın verileri, özellikle okuduğunu anlama becerisini geliştirirken öğrencilerin, kullanacakları metin ya da söylemleri İletişimsel Yaklaşım’ın gereklerine uygun biçimde ele almalarını sağlayacaktır.

Edimbilim de İletişimsel Yaklaşımı oluşturan kuramsal temeller arasında olduğu için bu alanın kavram, ilke ve kuramları üstünde önemle durulması gerekmektedir. Bu bilgilerin yabancı dil öğretimi kitaplarından alınacak örneklerle desteklenmesi de yerinde olacaktır. Son derste ise, dil bilimleri ve yabancı dil öğretimi alanlarının ilişkileri, özellikle de İletişimsel Yaklaşım’ın temel ilkeleri üstünde durularak kısaca açıklanmalı, öğretmen adaylarının neden dilbilim ve dil bilimleri konusunda bilgi sahibi olmaları gerektiği de vurgulanmalıdır.

Son olarak, derslerin işlenmesiyle ilgili bir noktaya da değinmek istiyoruz. Genel dilbilim ve dil bilimlerinin birçok kavramının soyut olduğu düşünüldüğünde, bunların öğretilmesi / öğrenilmesi bazen güç olabilmektedir. Bu güçlüğü aşmak için, derslerde ele alınan konuların özgün malzemelerden seçilecek örneklerle desteklenmesi ve gündelik yaşamda karşılaşılan gerçek dilsel ürünler aracılığıyla somutlaştırılması uygun olacaktır.

KAYNAKLAR

- Austin, J.-L. (1970). *Quand dire c'est faire*, (Çev. Gilles Lane). Paris: Seuil.
- Bérard, É. (1991). *L'approche communicative – Théories et pratiques*. Paris: Clé International.
- Calliabetou-Coraca, P. (1995). *La didactique des langues de l'ère a-scientifique à l'ère scientifique*. Atina: Eiffel.
- Caré, J. M. ve Debyser, F. (1978). *Jeu, langage et créativité – les jeux dans la classe de français*. Paris: Hachette-Larousse.
- Charaudeau, P. (2001). De l'enseignement d'une grammaire de sens. *Le français aujourd'hui*, 135, 20-30.
- Cornaire, C. (1999). *Le point sur la lecture*. Paris: Clé International.
- Cuq, J.-P. ve Gruca, I. (2003). *Cours de didactique du français langue étrangère et seconde*. Grenoble: Pug.
- Fossion, A. ve Laurent, J.-P. (1981). *Pour comprendre les lectures nouvelles* (2. baskı). Paris: Duculot.
- Germain, C. (1993). *Évolution de l'enseignement des langues: 5000 ans d'histoire*. Paris: Clé International.
- Germain, C. ve Séguin, H. (1998). *Le point sur la grammaire*. Paris: Clé International.
- Girardet, J. ve Pécheur, J. (2002). *Campus 1, Méthode de français*. Paris: Clé International.
- Hymes, H. D. (1972). *Vers la compétence de communication*, (çev. France Mugler, 1991). Paris: Hatier / Didier
- Lavenne, C. ve diğer (2001). *Studio 100 -I*. Paris: Didier.
- Maingueneau, D. (2002). *Analyser les textes de communication* (2. baskı). Paris: Nathan Université.
- Moirand, S. (1979). *Situation d'écrit*, Paris: Clé International.
- Porcher, L. (1995). *Le français langue étrangère – émergence et enseignement d'une discipline*. Paris: Hachette éducation.
- Roulet, E. (1972). *Théories grammaticales, descriptions et enseignement des langues*. Paris: Fernand Nathan.
- Saussure, F. de (1968). *Cours de linguistique générale*. Paris: Payot.

EXTENDED ABSTRACT (Uzun İngilizce Özet)

In accordance with the principles of the Communicative Approach, foreign language teacher is not any more the “owner” and the “provider” of the knowledge, but also an “orchestra leader” who directs the students during the teaching process. In order to carry out his mission, foreign language teacher should have the necessary knowledge and skills. Firstly, he must make his students be aware of their own learning processes and responsibilities; in addition, the language teacher must guide his students in the best sense so as to get the utmost benefit from their learning capacities and strategies. Secondly, compared to the outdated and rigid methods whose stages of implications were fixed, Communicative Approach has more flexible structure, which is based on the consistent use of Eclecticism; thus, selection of classroom implications is highly dependent on the foreign language teacher. On the other hand, the concept of “Communicative Competence”, which consists of the basis of the Communicative Approach, apart from the linguistic aspects and forms, requires the use of discursive aspects of the language, as well. In other words, the teacher should be capable of adjusting himself to use the various structures appropriate in various communicative settings. Lastly, since Communicative Approach is designed within the contributions of several disciplines (especially linguistics, psychology, sociology and educational sciences), foreign language teaching has been an interdisciplinary field. For this reason, teachers should have the sufficient knowledge in the specified areas.

The foreign language teacher is the main indicator of success of the courses which are conducted through the Communicative Approach; hence the issue of training the foreign language teachers should be highly emphasized. In our point of view, the language teaching process should not only be restricted with the teacher’s own observations and experiences, but also be based on the scientific and theoretical information. As regards the linguistic aspects of the language, this theoretical basis can be supplied merely by linguistics and sciences of language.

As we are doing our research on the essential information which foreign language teachers require in terms of the language structure and linguistic aspects, at the same time we would also like to find out the relation between theoretical and practical aspects of the Communicative Approach and Linguistics. In this respect, general linguistics, phonetics, phonology, morphology, syntax, lexicology, semantics, pragmatics, theories of enunciation, textual linguistics, conversation analysis and discourse analysis will be studied.

In our perspective, a language teacher should be knowledgeable in terms of general linguistics to grasp the fact that language is not a “list of words and complete set of rules”. In addition, in order to teach a foreign language, he should be aware of the components which constitute the language and its functions, being the subject of general linguistics. With the help of phonetics and phonology, foreign language teacher will be able to understand how phonemic variations function in a sentence to form the meaning, and different stress and intonational patterns can even cause semantic modifications that affect the flow of communication. Moreover, the language teacher will require the semantic knowledge to comprehend how the relation between linguistic forms and meanings occur and to distinguish the necessity of the meaning and values of linguistic forms. Theories of enunciation, Discourse analysis, and pragmatics form the indispensable aspects of Communicative Approach, where the main purpose is to teach how to communicate / interact in a foreign language, understand the intended meaning, and express oneself in communicative ways. Furthermore, pragmatics which held the speaker’s relation between language and the other people has a privileged status because the theory of speech acts is used in the foundation of Communicative Approach. It also reflects the need why language teacher should be well-informed in this area. Discourse analysis and textual linguistics are the other main areas the foreign language teacher will refer to owing to the fact that the materials such as literary and non-literary texts are highly likely to be exploited in the classroom. Without the data gained from these disciplines, he could be in a difficult position to realize the perspective of Communicative Approach consciously and devise the classroom implications accordingly. Finally, this information will also be valuable for the language teacher to deal with his linguistic insecurities.

As for our concerns and suggestions related to the present curriculum including ‘Introduction to Linguistics (I and II)’ carried out by the Departments of French Language Teaching, it could be stated that the courses under this program are insufficient. Moreover, it could be pointed out that the content of these courses do not meet the needs of the prospective French Language teachers. Hence, under the guidelines of our research, for these courses, we have created and proposed new course descriptions and lesson plans that will be beneficial for the language teachers.